

AKCIJSKI NAČRT UPRAVLJANJA Z RJAVIM
MEDVEDOM (*URSUS ARCTOS* L.)
V SLOVENIJI 2003 - 2005

Februar 2003

1. Uvod

Akcijski načrt upravljanja z rjavim medvedom je operativno nadaljevanje Strategije upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji (v nadaljevanju Strategija), ki jo je Vlada Republike Slovenije dne 24.01.2002 sprejela na svoji 59. redni seji pod točko 6. Vlada RS je v drugem sklepu zavezala pristojna ministrstva k pripravi akcijskega načrta, ki izhaja iz Strategije in sicer v šestih mesecih od njenega sprejema. Nalogo izdelave akcijskega načrta je Zavod za gozdove Slovenije, Oddelek za gozdne živali in lovstvo, prejel od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v mesecu juliju 2002 in jo realiziral do konca avgusta 2002.

Vsebina Akcijskega načrta je zasnovana tako, da so vsa poglavja in deli Strategije, kjer so bili zapisani ukrepi za njeno izvajanje, dobila v tem akcijskem načrtu podrobnejšo vsebino v obliki konkretnih nalog in z naslednjo razčlenitvijo:

- ⇒ Ime naloge;
- ⇒ Nosilec naloge;
- ⇒ Ostali sodelujoči;
- ⇒ Rok za izvedbo;
- ⇒ Finančni okvir;
- ⇒ Opombe.

Vsebine posameznih konkretnih nalog so, izhajajoč iz Strategije, strnjene, saj so se tam v več poglavjih prekrivale (npr.: ukrepi v različnih t.i. območjih medveda).

Ta akcijski načrt torej daje strnjene in konkretne iztočnice za udejanjanje Strategije, ki bo, izhajajoč iz trenutne situacije, kratkoročno reševala predvsem možnosti sobivanja človeka in medveda:

- ⇒ na istem prostoru, ki si ga oba delita,
- ⇒ v izkoriščanju skupnih dobrin, ki jih oba uživata (poljščine, sadje, domače živali,...),
- ⇒ ter ob potencialni fizični grožnji človeku, katerih nekaj najbolj drastičnih primerov je doobra razburkalo slovensko javnost v zadnjih letih.

Dolgoročno pa bosta sprejeta Strategija in seveda na podlagi nje izdelan akcijski načrt omogočila trajni obstoj rjavega medveda na slovenskih tleh.

Ključnega pomena za udejanjanje Strategije in akcijskega načrta nista strokovnost in volja za delo večine subjektov - institucij in posameznikov, ki se v Sloveniji ukvarjajo z medvedom ali pa se z njim poklicno srečujejo po službeni dolžnosti. Ključnega pomena sta časovna dimenzija izvajanja posameznih zapisanih nalog, še bolj pa zagotovitev potrebnih finančnih sredstev za izvedbo akcijskega načrta. Po obdobju nesistematičnega urejanja zadev v preteklih letih, ki je tudi privedlo do današnje, ne najbolj prijazne slike medveda v javnosti, je potrebno zagotoviti sistemske vire financiranja s strani državnega proračuna za vsebinsko širše reševanje težav za vrsto, ki je del naših naravnih - ohranjenih ekosistemov, del naše naravne in kulturne dediščine in ki jo je država z zakonskimi in podzakonskimi akti zavarovala.

Možnosti Slovenije za pridobivanje mednarodnih sredstev skozi dobro in strokovno pripravljene projekte se s približevanjem EU povečujejo in jih je vsekakor potrebno izkoristiti, vendar pa na ta sredstva ni moč računati kot na sistemski vir financiranja. V zelo

primernem času je bila za finančni in časovni zagon tega akcijskega načrta uspešna prijava Zavoda za gozdove Slovenije, ki je skupaj s partnerji v letu 2001 na EU prijavil in v letu 2002 dobil odobren t.i. LIFE – Nature projekt z naslovom Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), s trajanjem september 2002 - avgust 2005. Vrednost projekta je 607.822,00 € in ocenjuje se, da se bo s pomočjo teh sredstev in opredeljenih akcij iz tega projekta, ki so prenešene tudi v ta akcijski načrt, poskusilo rešiti nekaj najbolj perečih težav sobivanja človeka in medveda v Sloveniji.

2. Evropski Akcijski načrt za ohranitev rjavega medveda (*Ursus arctos* L.)

Na osnovi Bernske konvencije je bil pod okriljem Sveta Evrope pripravljen akcijski načrt za varstvo rjavega medveda v Evropi (Swenson, J.E.&all : Action Plan for the Conservation of the Brown Bear in Europe (*Ursus arctos*), Nature and environment, No. 114, Council of Europe Publishing, Strasbourg : okt. 2000). Informacije o stanju "slovenske" populacije rjavega medveda je za namen izdelave tega dokumenta v letu 1998 posredoval prof. dr. Miha Adamič. Ta akcijski načrt je ena izmed pravnih podlag in dokumentov, ki so bili upoštevani pri pripravi Strategije upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji.

Po uradnem sprejetju evropskega akcijskega načrta je bila v letu 2002 v Nacionalnem parku Risnjak (Republika Hrvaška) pod vodstvom prof. dr. Đure Hubra iz Zagreba, organizirana mednarodna delavnica o stanju medvedjih populacij in izvajanju evropskega akcijskega načrta za t.i. Alpsko-Dinarsko-Pinduško populacijo rjavega medveda. Delavnice se je udeležilo 22 udeležencev iz 9 držav. Evropski akcijski načrt za ohranitev rjavega medveda, ki vsebuje potrebne aktivnosti za posamezne države, pa so bile pregledane, predstavniki posameznih držav so se tudi opredelili do trenutnega statusa glede izvajanja le-teh.

Evropski akcijski načrt in specifične točke za Slovenijo predstavljamo v nadaljevanju, pripisane pa so tudi ocene trenutnih razmer oz. izvajanja aktivnosti pri nas. Delavnice so se s strani Slovenije udeležili prof. dr. Miha Adamič (Univerza v Ljubljani, BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire), Marko Jonozovič (Zavod za gozdove Slovenije) in Mateja Blažič (Agencija R Slovenije za okolje pri Ministrstvu za okolje, prostor in energijo), ki so tudi poročali o izvajanju točk akcijskega načrta, ki so opredeljene za Slovenijo. Le-te so v glavnem zajete (v zelo skrčeni obliki) v draft verziji poročila z delavnice, ki je bil že poslan na Svet Evrope.

Za Slovenijo je predviden naslednji akcijski načrt:

Status: Populacija ima naraščajoč trend, tako prostorsko, kot številčno. Vrsta je zavarovana, lovna pod posebnimi pogoji, z letno opredeljenimi kvotami.

4.1.1.: Sprejeti akcijski plan s strani Bernske konvencije na EU.

Ni v domeni države.

4.1.2.: Osnovati državno telo za upravljanje z rjavim medvedom in izdelati načrt za upravljanje (države, ki si delijo skupno populacijo medveda, izdelajo načrte upravljanja z medsebojnim sodelovanjem).

Izvedeno.

4.1.3.: Zaščititi medveda z zakonom. Medved naj ima status lovne divjadi le v primeru, ko gre za dokazano vitalno populacijo in je lov uporabljan le za doseg ciljev, ki so opredeljeni z načrtom upravljanja.

Izvedeno.

4.3.1.: Identificirati področja s trenutno in potencialno možno navzočnostjo medveda, glede na primernost in pomembnost potencialnih habitatov za upravljanje z medvedom.

Se izvaja.

4.3.2.: Opredeliti, ohranjati in ponovno vzpostavljati povezave (koridorje) med razdrobljenimi populacijami.

Se izvaja.

4.3.3.: Oceniti vpliv obstoječih in načrtovanih infrastrukturnih objektov na medvedje habitate ter možne blažilne ukrepe na njihove negativne vplive.

Problem je obstoječa avtocesta od Ljubljane do obale, ki preseka osrednji življenjski prostor medveda. Slovenski Parlament je že pred leti odločil o izgradnji vsaj enega zelenega mostu (2 lokaciji sta bili predlagani) na tem odseku AC, obenem pa je bila predlagana tudi uporaba električne ograje za usmerjanje medvedov na mostove in tunele.

4.3.4.: Nadzirati ali prepovedati škodljive človekove vplive v osrednjem življenjskem območju medveda in na območjih koridorjev.

Se ne izvaja, je pa predlagano.

4.3.4.: Izdelati sistem povračila škode, ki jo povzroči medved.

Sistem obstaja, potrebno ga je še izboljšati in povečati transparentnost.

4.4.2.: Povezati sistem povračila škode z vlaganjem v preventivne zaščitne ukrepe na posameznih kmečkih gospodarstvih oz. pri živinorejcih.

Se ne izvaja, je pa predlagano.

4.4.3.: Onemogočiti medvedom dostop do smetišč in odlagališč organskih odpadkov.

Ni izvedeno.

4.4.4.: Opustiti takšno krmljenje medvedov, ki lahko povzroča navezanost medveda na človeka oz. na dostopnost do hrane.

Krmljenje medvedov se izvaja, vendar je nadzorovano. V prihodnje bo to proučeno še enkrat in bodo izdana posebna navodila. Problem je kombinacija medvedjih mrhovišč in krmišč za divje prašiče, ki niso regulirana z načrti.

4.5.1.: Zmanjšati na minimum ustvarjanje težav z medvedmi prek točk Akcijskega plana od 4.4.1 do 4.4.4 in 4.7.1.

Nekaj primerov pojavov problematičnih medvedov je bilo dokazano. Predlagana in izvedena (skladno z možnostmi) je bila preselitev medvedov v strnjene komplekse gozdov, na drugo lokacijo. Potrebno je organizirano in kontinuirano izobraževanje ljudi o medvedu.

4.5.2.: Izločiti problematične medvede iz populacije, v kolikor so se predhodni poskusi reševanja težav z njimi izkazali za neuspešne.

Se izvaja.

4.6.1.: Prepoznati in vključiti predstavnike javnega mnenja in vseh zainteresiranih strani v načrte upravljanja z medvedom.

Vključeni so v Komisiji za divjad pri MKGP.

4.6.2.: Osnovati stalno posvetovalno telo, ki bo komuniciralo z lokalnim prebivalstvom v zvezi z njihovimi potrebami in dejanji, povezanimi z medvedom.

Delno izvedeno skozi formiranje intervencijske skupine za rjavega medveda.

4.7.1.: Organizirati propagandne akcije na temo rjavega medveda, prirejene za različne ciljne skupine.

Se izvaja v premajhnem obsegu (zloženke, posamezne oddaje na TV).

4.8.1.: Vključiti se v usklajene in skupne znanstvene raziskave o rjavem medvedu na ravni Evrope.

Se izvaja, sodelovanje s Hrvaško, Avstrijo, Italijo, Francijo in pri Skandinavskem projektu.

4.8.2.: Usklajevati zbiranje potrebnih podatkov za spremljanje upravljanja in biološkega stanja medvedjih populacij v evropskih državah.

Se izvaja.

3. Posamezni ukrepi in konkretne naloge akcijskega načrta izpeljane iz Strategije upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji

V nadaljevanju zapisana poglavja ter opredeljeni ukrepi in konkretne naloge so oštevilčena tako, kot je to storjeno v potrjeni Strategiji upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji.

Kratice uporabljene v tem dokumentu:

MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

MOPE – Ministrstvo za okolje, prostor in energijo

MNZ – Ministrstvo za notranje zadeve

MO – Ministrstvo za obrambo

MŠZŠ – Ministrstvo za šolstvo in šport

ZGS – Zavod za gozdove Slovenije

ARSO – Agencija Republike Slovenije za okolje pri MOPE

IRSKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo

LZS – Lovska zveza Slovenije

SKZG – Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov

KGZ – Kmetijsko gozdarska zbornica

BF – Biotehniška fakulteta

VF – Veterinarska fakulteta

OKC – Obveščevalno komunikacijski center

V. Ukrepi varstva in sožitja rjavega medveda s človekom

2. Izhodišča za določanje ukrepov varstva in sožitja rjavega medveda s človekom

2.1. Monitoring rjavega medveda

Ukrep:

- ⇒ Vzpostavi se stalen sistematičen monitoring rjavega medveda za celotno populacijo na ozemlju Slovenije, nadaljuje se z raziskavami njegove biologije in ekologije.

Konkretne naloge:

- ⇒ **Ime naloge:** **Izdelava sistema monitoringa populacije rjavega medveda v Sloveniji**
Pripraviti metodo sistematičnega monitoringa celotne populacije rjavega medveda in njegovega življenjskega prostora v Sloveniji, zlasti za sistematično zbiranje in analiziranje podatkov o opažanjih medvedov, vključno z organiziranim štetjem, odvzemih iz narave, označevanje z biomarkerji, ocena številčnosti z DNA analizo, o življenjskem prostoru in spremembah v njem, o povzročeni škodi in drugih konfliktnih primerih s človekom ter drugim, kar je pomembno za poznavanje stanja o medvedji populaciji in njegovem odnosu do človeka, zagotoviti čimprejšnje izvajanje.

Nosilec naloge: Univerza v Ljubljani, BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Ostali sodelujoči: ZGS, MKGP, MOPE, LZS, BF-Oddelek za biologijo, zunanji sodelavci (IBA (International Association for Bear Research and Management), LCIE (Large Carnivore Initiative for Europe), WWF (World Wildlife Fund),...)

Rok za izvedbo: 30.08.2003

Finančni okvir: 17.080 EURO-v zagotavlja LIFE projekt EU, po potrebi se ostali del zagotovi skozi domače projekte (CRP,...), za katere sredstva zagotavljata MKGP in MOPE

Opombe: Naloga je, kot del akcije A1, opredeljena v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS.

- ⇒ **Ime naloge:** **Raziskave s področja biologije rjavega medveda.**

Pripraviti dolgoročne projekte raziskav populacije rjavega medveda in njegovega življenjskega prostora v Sloveniji, vključno z radiotelemetrično tehniko pridobivanja podatkov, uporabe GIS tehnologije, genetskimi raziskavami, raziskave o prehrani, raziskava o procesu habituacije medveda na človekovo bližino (GPS radiotelemetrija in sledenje), vedenjska ekologija...

Nosilec naloge: Univerza v Ljubljani, BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Ostali sodelujoči: ZGS, MKGP, MOPE, LZS, zunanji sodelavci (VF, BF-Oddelek za biologijo, BF-Oddelek za zootehniko, ...)

Rok za izvedbo: 2002 - 2005 skozi LIFE projekt, po letu 2005 samostojno v Sloveniji ali skozi novo prijavljene mednarodne projekte

Finančni okvir: 17.080 EURO-v zagotavlja LIFE projekt EU, ostali del se skladno s pripravo projektov zagotovi v Sloveniji, za katere sredstva zagotavljata MKGP in MOPE oz. možni sponzorji.

Opombe: Naloga je, podobno kot predhodna, del akcije A1, opredeljena v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS.

2.2. Izhodišča za odvzem medvedov iz narave

Ukrep:

- ⇒ V pravne predpise, odločbe in načrte se povzame rešitve iz poglavja 2.2 Strategije upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji.
- ⇒ Pooblaščen strokovno usposobljeni ekipi se zagotovi pogoje za opravljanje nalog.

Konkretne naloge:

- ⇒ Ime naloge: **V pravne predpise, odločbe in načrte povzeti določila Strategije upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji iz poglavja 2.2 "Izhodišča za odvzem medvedov iz narave"**

Nosilec naloge: MKGP in MOPE skozi pripravo novega Zakona o divjadi in lovstvu, spremembo Uredbe o zavarovanju ogroženih živalskih vrst ter morebitne druge pravne predpise, ki vsebujejo določila, povezana z rjavim medvedom. Določila omenjenega poglavja je potrebno dosledno povzemati v izdanih rednih in izrednih odločbah o odvzemu medvedov ter pri pripravi lovskogojitvenih in lovskogospodarskih načrtov.

Ostali sodelujoči: člani Komisije za divjad pri MKGP, člani Komisije za pripravo novega Zakona o divjadi in lovstvu na MKGP, ZGS, IRSKGLR, ter ostale pravne in fizične osebe pozvane k sodelovanju pri pripravi pravnih predpisov, odločb in načrtov.

Rok za izvedbo: **Takoj oz. sukcesivno pri pripravi novih pravnih aktov, odločb in načrtov.**

Finančni okvir: Ta naloga ne predvideva dodatnih finančnih sredstev, ki so že zagotovljena skozi financiranje državnih organov, služb in institucij iz proračuna RS.

Opombe: /

- ⇒ Ime naloge: **Intervencijska skupina**

Določi in pooblasti se strokovno usposobljeno ekipo, določi se način njenega delovanja, vsebine, ki jih bo skupina opravljala v okviru svojih nalog, tudi nekatera splošno strokovna dela, ki bodo omogočala kvalitetnejšo izvedbo posameznih točk akcijskega načrta (izobraževanje, zbiranje podatkov, sodelovanje pri raziskavah in podobno ter zagotovi se finančno osnovo za delovanje.

Nosilec naloge: MKGP in ZGS

Ostali sodelujoči: Člani intervencijske skupine za rjavega medveda (ZGS, VF, ZOO Lj)

Rok za izvedbo: **Takoj oz. sukcesivno pri pripravi in sprejemanju proračuna RS od leta 2003 dalje.** 2002 - 2005 delno skozi LIFE projekt, po letu 2005 samostojno v Sloveniji.

Finančni okvir: Financiranje dela strokovno usposobljene ekipe - intervencijske skupine za rjavega medveda je sicer z ustanovnim aktom - odločbo MKGP zagotovljeno, vendar se ne izvaja skladno z določili odločbe, pač pa financiranje v omejenem obsegu izvaja ZGS. 130.206 EURO-v bo zagotavljal tudi LIFE projekt EU, ostali del se skladno s programom intervencijske ekipe in potrebami zagotovi v Sloveniji, sredstva zagotavlja MKGP.

Opombe: Naloga je kot del akcije C3 opredeljena v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS. Akcija C3 zagotavlja predvsem dopolnitev osnovne opreme za zagotavljanje delovanja intervencijske skupine ter pokritje izobraževalnega programa in usposabljanja ekipe. V Sloveniji trenutno obstoji potreba po 24-urni stalni

profesionalni intervencijski ekipi za reševanje težav z rjavim medvedom, ki pa letno za svoje delovanje potrebuje ca. 30 mio SIT (pet članska ekipa). Sredstva za delovanje take ekipe trenutno niso sistemsko zagotovljena.

2.3. Izhodišča za krmljenje medvedov

Ukrepi:

- ⇒ Prouči se vpliv krmljenja na populacijo glede gostote mrhovišč, vrste, količine in časovne razporeditve hrane in drugega ter se glede na rezultate raziskave določi število in razporeditev mrhovišč, vrsta, količina in časovna razporeditev hrane.
- ⇒ Vzpostavi se enakomerno razporejena, od naselij čim bolj oddaljena mrhovišča za medvede v osrednjem območju.
- ⇒ Določi se nosilce upravljanja s krmišči in časovne razporeditve krmljenja tako po količini in vrsti hrane.

Konkretna naloga:

- ⇒ Ime naloge: **Preučiti potrebnost krmljenja prostoživečih živali ter izdelati novo mrežo krmišč za medveda in ostale vrste divjadi**

Izvesti študijo o potrebnosti in vplivu krmljenja na populacijo rjavega medveda ter glede gostote mrhovišč/krmišč, vrste, količine in časovne razporeditve krme in drugega. Ugotoviti stanje glede mrhovišč za medvede ter krmišč za živali drugih prostoživečih vrst, ki privabljajo tudi medveda, zlasti v osrednjem in robnem območju; na osnovi ugotovitev po principu enakomerne razporeditve mrhovišč za medvede in krmišč za ostale prostoživeče vrste, nekatere vzdrževati naprej, druge ukiniti ali vzpostaviti na novo.

Nosilec naloge: Univerza v Ljubljani, BF, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire in ZGS

Ostali sodelujoči: MKGP, MOPE, IRSKGLR, LZS, SKZG, zunanji sodelavci

Rok za izvedbo: 2002 - 2005 skozi LIFE projekt, po letu 2005 samostojno v Sloveniji

Finančni okvir: del od skupaj 80.708 EURO-v (akciji A2 in C4) zagotavlja za izvedbo te akcije LIFE projekt EU, v nadaljevanju vzdrževanje in založenost zagotovijo s sofinanciranjem lovske organizacije.

Opombe: Naloga je del akcij A2 in C4, opredeljenih v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS. Naloga je pravno podprta tudi s sprejemom 10-letnih lovskega jitenih načrtov LGO in Strategije upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji.

3. Ukrepi varstva in sožitja rjavega medveda v različnih življenjskih območjih

3.1. Ukrepi varstva in sožitja rjavega medveda s človekom v osrednjem območju

C. Lokalno prebivalstvo ter raba in dejavnosti v smislu sožitja medveda s človekom:

C.1. Lokalno prebivalstvo

Ukrepi:

- ⇒ Vzpostavi se redno sodelovanje med lokalnim prebivalstvom in strokovnimi javnimi institucijami, ki so od države pooblašene za spremljanje medveda.
- ⇒ V primeru ogroženosti se zagotovi začasna prisotnost pooblašene ekipe za spremljanje medveda in takojšnje ukrepanje, če je to potrebno.
- ⇒ Zagotovi se možnost stalnega telefonskega obveščanja v primeru ogroženosti zaradi medveda.
- ⇒ Odpravi se vse možne dejavnike, ki medvede privabljajo k naseljem.
- ⇒ Ljudi se izobražuje o biologiji in ekologiji rjavega medveda, svetuje se jim o priporočenem ravnanju ob srečanjih z medvedom, obvešča se jih o neposredni prisotnosti medveda ipd.,
- ⇒ Pripravi se program izobraževanja za učence osnovnih in srednjih šol.

Konkretne naloge:

- ⇒ **Ime naloge: Urediti prevoz šoloobveznih otrok do šole in nazaj**
Izvesti analizo potrebnosti ureditve prevoza šoloobveznih otrok do šole in nazaj kot širši varstveni problem (upoštevati še druge potencialne nevarnosti-promet, izguba časa itd...). Poiskati vse lokacije, prioriteto v osrednjem območju, kjer ta prevoz še ni sistematično urejen, preveriti načine (so)financiranja (občine, država) ter organizirati prevoze otrok, na najbolj varen in racionalen način.
Nosilec naloge: MŠZŠ, MKGP
Ostali sodelujoči: MOPE, ZGS, zunanji sodelavci
Rok za izvedbo: **Takoj - prioriteta naloga**
Finančni okvir: Za izvedbo te akcije morajo sredstva zagotoviti proračun RS oz. pristojna ministrstva ter občine
Opombe: Naloga je delno že v teku, skladno s sklepi sestanka na MŠZŠ v mesecu juliju 2002 ter nadaljnjimi dogovori z MKGP in MOPE. Potrebno je časovno intenziviranje poteka naloge.
- ⇒ **Ime naloge: Urediti vedno dosegljiv telefonski naslov za obveščanje v primeru ogroženosti zaradi rjavega medveda**
V primeru neposredne ogroženosti zaradi rjavega medveda morajo imeti državljani RS možnost takoj obvestiti pristojne naslove za ukrepanje. Skladno s trenutno situacijo je to možno izvesti prek številke 112 (Klic v sili) in 113 (Policija), ki o klicu obvestita intervencijsko skupino, vendar pa je preverjanje (ne)resnosti klicev in s tem dejanskih situacij prepogosto prepuščena intervencijski skupini sami, kar podaljšuje odzivni čas skupine, fizično preobremenjuje njene člane in povečuje stroške.
Nosilec naloge: MKGP, MOPE, MNZ
Ostali sodelujoči: Intervencijska skupina za rjavega medveda, Policija, OKC
Rok za izvedbo: **Takoj - prioriteta naloga**
Finančni okvir: Financiranje dela strokovno usposobljene ekipe - intervencijske skupine za rjavega medveda je sicer z ustanovnim aktom - odločbo MKGP zagotovljeno, vendar se ne izvaja skladno z določili odločbe, pač pa financiranje v omejenem obsegu izvaja ZGS. 130.206 EURO-v za tri leta bo zagotavljal za izvedbo te naloge LIFE projekt EU, ostali del se skladno s programom intervencijske ekipe in potrebami zagotovi v Sloveniji, sredstva zagotavlja MKGP.
Opombe: Naloga je kot del akcije C3 opredeljena v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS. Akcija zagotavlja predvsem dopolnitev osnovne opreme

za zagotavljanje delovanja intervencijske skupine ter pokritje izobraževalnega programa in usposabljanja ekipe. V Sloveniji trenutno obstoji potreba po 24-urni stalni profesionalni ekipi za reševanje težav z rjavim medvedom, ki pa letno za svoje delovanje potrebuje ca. 30 mio SIT (za petčlansko ekipo). Sredstva za delovanje take ekipe trenutno niso sistemsko zagotovljena. V kolikor bi bila taka skupina ustanovljena kot profesionalno telo, bi bilo možno zagotoviti tudi brezplačno neposredno telefonsko povezavo, odzivni čas za reševanje situacij bi bil hitrejši ter poti preverjanja jasnejše.

⇒ **Ime naloge: Evidentirati odlagališča odpadkov, jih odstraniti oz. urediti**

Izvesti popis trenutnih odlagališč organskih odpadkov na lokalnem nivoju, tam kjer se stalno ali občasno pojavljajo medvedi. Identificirati vzroke stanja, možnosti sanacije, načine izvedbe ter potrebna finančna sredstva.

Nosilec naloge: ZGS, OIKOS d.o.o.

Ostali sodelujoči: MKGP, MOPE, občine, zunanji sodelavci

Rok za izvedbo: 2002 - 2005 skozi LIFE projekt, po letu 2005 samostojno v Sloveniji

Finančni okvir: del od skupaj 49.636 EURO-v (akciji A3 in C1) zagotavlja za izvedbo te akcije LIFE projekt EU.

Opombe: Naloga je del akcij A3 in C1, opredeljenih v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS v letu 2001 in je bil sprejet na EU leta 2002, s trajanjem september 2002 - avgust 2005. Akcija A3 predvideva pridobivanje splošnih ugotovitev o vzrokih za privabljanje medvedov blizu naselij, kamor spadajo tudi smetišča in ostanki črnih zakolov. V akciji C1 pa bomo na pilotnem področju (predvidoma na širšem ribniškem območju) sanirali organska odlagališča odpadkov in vpeljali nove metode odlaganja le-teh, ki bodo varna pred dostopnostjo medvedov.

⇒ **Ime naloge: Pripraviti publikacije o medvedu, razstave, posvetovanja, predavanja po šolah ter organizirati redne razgovore po lokalnih skupnostih glede ogroženosti, potrebnih ukrepov itd.**

Potrebno je pripraviti komunikacijsko strategijo v povezavi s sociologi, pedagogi, psihologi, etologi za različno ciljno publiko, s poudarkom na lokalnih skupnostih, na bazi preučitve njenih potreb o poznavanju rjavega medveda, njegovih navad, možnosti ogrožanja in preventivi, načinov upravljanja s populacijo, ... Za nalogo so vedenja o poznavanju medveda in možnosti sobivanja bistvena, saj je le tako možna načrtna priprava izobraževanja. Takoj začeti z izvajanjem izvršenih pripravljalnih aktivnosti.

Nosilec naloge: Pristop d.o.o., MKGP, MOPE

Ostali sodelujoči: ZGS, LZS, zunanji sodelavci

Rok za izvedbo: **Takoj - prioriteta naloga, delno izvedljivo za čas trajanja LIFE projekta (2002-2005), kasneje samostojno v R Sloveniji**

Finančni okvir: Financiranje te naloge bo delno z višino 149.920 EURO-v za tri leta zagotavljal LIFE projekt EU, ostali del se skladno z izdelanim komunikacijskim programom in potrebami zagotovi v Sloveniji, sredstva zagotavljajo resorna ministrstva.

Opombe: Naloga je kot del akcij A5, E1, E2 in E3 opredeljena v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS. Akcije zagotavljajo predvsem izdelavo komunikacijske strategije, njeno izvajanje, odprtje urejenega informacijskega centra za rjavega medveda ter izdelavo kratkega TV filma, ki bo informacijskega značaja in bo namenjen širši javnosti.

C.2. Kmetijstvo

Ukrepi:

- ⇒ Pri novem uvajanju paše v osrednje življenjsko območje medvedov se daje prednost govedoreji.
- ⇒ Za pašo že prisotne živine, zlasti drobnice, morajo biti pašniki zaščiteni z električnimi ograjami, ki preprečujejo dostop medveda na pašnik, ali varovani s pastirjem in /ali za to usposobljenimi psi.
- ⇒ Kmetijska zemljišča v strnjenih kompleksih gozdov osrednjega območja se ne oddaja v najem za namen paše živine.
- ⇒ Vzdrževanje košenin, preprečevanje zaraščanja in s tem preprečevanja pogojev za dnevno bivanje medvedov na teh za medveda manj primernih površinah.
- ⇒ Čebelnjake se zavaruje z električnimi ograjami.
- ⇒ Uredi se neurejena odlagališča organskih odpadkov, vključno z odpadki od domačih klavnih živali.
- ⇒ Gojenje živali prosto živečih vrst v oborah se ureja na osnovi predpisov o ohranjanju narave, varstva okolja ter zaščite živali.
- ⇒ Izobražuje se kmete o življenjskih navadah medveda, obvešča se jih o neposredni prisotnosti medveda, o ravnanju v konfliktnih primerih ipd.

Konkretne naloge:

- ⇒ Ime naloge: **Pripraviti načrt zaščite pašnikov**
Ob tem upoštevati položaj in stopnjo ogroženosti, dosedanje izkušnje z napadi zveri, način in vrsto reje, število, vrsto in pasmo živali, primarnost/sekundarnost reje ter pomen za socialno varnost rejca ter na podlagi vseh dejstev zagotoviti (so)financiranje zaščitnih ukrepov (ograje z električnimi pastirji, psi, pastirji, prostori za prenočevanje živine in podobno) in preprečevanja zaraščanja površin v neposredni bližini pasišč ali intenzivno gospodarjenih površin.
Nosilec naloge: MKGP, ZGS
Ostali sodelujoči: KGZ, SKZG, MOPE, zunanji sodelavci
Rok za izvedbo: izvedbo zaščite na pilotnem področju v obdobju 2002 - 2005 skozi LIFE projekt, izven pilotnega območja in po letu 2005 samostojno v Sloveniji;
Finančni okvir: del od skupaj 64.492 EURO-v (akcijah A4, C2 in D3) zagotavlja za izvedbo te akcije LIFE projekt EU, za ostale finančne potrebe poskrbijo resorna ministrstva.
Opombe: Naloga je del akcij A4, C2 in D3, opredeljenih v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS. Akcija A4 predvideva pridobivanje splošnih ugotovitev o vzrokih za napade medvedov na pašnike, število primerov škode, njihove načine in lokacije, načine zaščite čred, posevkov in čebelnjakov, izdelavo predlogov za odpravo težav z škodnimi primeri po medvedu ter izdelavo trajnejšega in preglednega odškodninskega sistema za nastalo škodo, skupaj s cenikom za različne škodne primere. Akcija C2 predvideva poskusno enoletno izvajanje izdelanega kompenzacijskega sistema, skupaj z izdelavo potrebnih popravkov. Skozi akcijo D3 pa bomo na pilotnem področju (predvidoma na širšem kočevskem območju) izvajali in testirali predlagane metode integralne zaščite pred škodnimi primeri po rjavem medvedu. Pri tem bomo

poskušali s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov RS doseči dogovor glede upravljanja z državnimi kmetijskimi zemljišči in gozdovi v osrednjem območju, poskusili pripraviti program izobraževanja pastirjev in urediti zaposlovanje oz. začasno financiranje del (sezonska zaposlitev, sezonsko študentsko delo, zaposlitev s kombinacijo drugih kmetijskih del) ter podpirali gojenje ustreznih pasem psov.

- ⇒ Del navedenih ukrepov v tem poglavju pa se bo realiziral skozi konkretne naloge, opredeljene že v poglavju C1 (npr.: Evidentiranje in ureditev odlagališč organskih odpadkov ter Priprava zloženek in drugih publikacij, namenjenih kmetom, s priporočili kako sobivati z medvedom).

C.3. Gozdarstvo

Ukrepi:

- ⇒ V bližini pomembnih delov življenjskega prostora medveda (npr. brlogov) se gozdarska dela opravljajo v času, ko je dejavnost za medvede najmanj moteča; zlasti se po možnosti ne opravljajo v času od začetka decembra do konca aprila.
- ⇒ Ohranja se plodonosno in odmrlo drevje.
- ⇒ Ohranja se pestra zgradba gozdov.
- ⇒ Gozdna infrastruktura se gradi v času, ko je poseg za medvede najmanj moteč, zlasti ne v času od začetka decembra do konca aprila in v oddaljenosti najmanj 100 m od pomembnih delov življenjskega prostora.
- ⇒ Urejanje mladij in goščav v neposredni bližini človekovih bivališč in s tem zmanjševanje možnosti za habituacijo medveda na človekovo bližino in s tem zmanjševanje možnosti za pogosta srečanja z medvedom v neposredni bližini bivališč.

Konkretne naloge:

- ⇒ Ime naloge: **Ohranitev in izboljšava medvedjih habitatov**

V načrtih za gospodarjenje z gozdovi se pomembne dele življenjskega prostora medveda opredeli kot mirne cone. V načrtih se predvidi tudi ohranjanje plodonosnega in odmrlega drevja, ohranjanje in vzpostavljanje pestre zgradbe gozdov in ukrepe v zvezi z manjšo primernostjo mest za dnevno bivanje in celo kotitev medvedov v neposredni bližini naselij. Z zaporami se trajno ali začasno onemogoči promet na gozdnih cestah v pomembnih delih življenjskega prostora. V načrtih za gospodarjenje z gozdovi se opredeli čas in način gradnje gozdne infrastrukture.

Nosilec naloge: ZGS, MKGP, OIKOS d.o.o.

Ostali sodelujoči: SKZG, MOPE, lastniki gozdov, lokalne skupnosti, zunanji sodelavci

Rok za izvedbo: Takoj oz. sukcesivno pri izdelavi novih načrtov za gospodarjenje z gozdovi, delno v obdobju 2002 - 2005 pa skozi LIFE projekt, po letu 2005 samostojno v Sloveniji;

Finančni okvir: del od skupaj 95.948 EURO-v (akcijah A2, C4 in E4) zagotavlja za izvedbo te akcije LIFE projekt EU, za ostale finančne potrebe poskrbijo resorna ministrstva in lokalne skupnosti.

Opombe: Naloga je del akcij A2, C4 in E4, opredeljenih v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS v letu 2001. Akcija A2 predvideva pridobivanje splošnih ugotovitev ter definiranje področij mirnih con za medveda, zagotavljanje zadostne

ponudbe naravne hrane v gozdovih (plodonosno drevje, borovničevje in jagodičje,...), regulacija množičnega turističnega obiska v posameznih gozdnih predelih ter upoštevanje medvedje vrste v posameznih sektorskih in prostorskih načrtih in planih. Akcija C4 predvideva izvajanje izdelanega sistema gospodarjenja s prostorom, predlaganega skozi akcijo A2, predvsem na zemljiščih, ki so v lasti R Slovenije in s katerimi upravlja SKZG. Pri tem bomo poskušali s SKZG doseči dogovor glede upravljanja z državnimi kmetijskimi zemljišči in gozdovi v osrednjem življenjskem območju medveda. Skozi akcijo E4 pa bomo iz ugotovitev akcije A2 pripravili načrt rešitev za gradnjo infrastrukture, ki bo upoštevala tudi potrebe medveda.

C.4. Turizem, rekreacija, nabiralništvo gozdnih sadežev

Ukrepi:

- ⇒ Obiskovalce se usmerja na določene poti in mesta, ki so za medveda najmanj moteča in zlasti primerno oddaljena od pomembnih delov njegovega življenjskega prostora.
- ⇒ Obiskovalce se izobražuje o življenjskih navadah medveda in pravih ravnanja ob srečanjih z medvedom ter se jih ozavešča o pomenu njegovega varstva.

Konkretne naloge:

- ⇒ Vse navedene ukrepe v tem poglavju se bo realiziralo skozi konkretne naloge, opredeljene že v poglavju C3 (npr.: Omejevanje gibanja obiskovalcev v pomembnih delih življenjskega prostora oz. njihovem usmerjanju izven teh delov, priprava zloženek in drugih publikacij o življenjskih navadah medveda in o priporočilih ravnanja ob srečanju z njim, priprava predavanj, razstav, publikacij, informacij za javnost v medijih o življenjskih navadah medveda in pomenu njegovega varstva ter namestitvev ustreznih opozoril obiskovalcem o možnih srečanjih z medvedom oz. o varstvenih režimih).

C.5. Gradnja infrastrukturnih in drugih objektov ter njihova uporaba

Ukrepi:

- ⇒ V premeru najmanj 500 m od pomembnih delov življenjskega prostora medveda se ne gradi javnih prometnih infrastrukturnih objektov.
- ⇒ Lokacija za izgradnjo infrastrukturnih in drugih objektov se vedno preverja glede vpliva na pomembne dele življenjskega prostora medveda in migracijske poti osebkov.
- ⇒ Prek obstoječih in načrtovanih cest, avtocest in železnic se zagotovi povezanost med populacijskimi enotami.

Konkretne naloge:

- ⇒ Vse navedene ukrepe v tem poglavju se bo realiziralo skozi konkretne naloge, opredeljene že v poglavju C3 (npr.: Opredelitev najpomembnejših povezav med populacijskimi enotami, opredelitev prometne infrastrukture, ki negativno vpliva na medveda in na osnovi tega priprava načrtov za gradnjo podhodov, predorov, viaduktov in eko-mostov ter njihova gradnja).

C.6. Dejavnosti vojske in policije

Ukrepi:

- ⇒ Vojaške in policijske dejavnosti se izvajajo ob upoštevanju osrednjega življenjskega prostora medveda, tako da se živali čim manj vznemirja in se jih z neurejenimi odlagališči odpadkov ne privablja v bližino objektov.

Konkretne naloge:

- ⇒ **Ime naloge: Evidentirati odlagališča odpadkov, jih odstraniti oz. urediti**
Izvesti popis trenutnih odlagališč organskih odpadkov na območju vojaških in policijskih objektov in v njihovi okolici, tam kjer se stalno ali občasno pojavljajo medvedi. Identificirati vzroke stanja, možnosti sanacije, načine izvedbe ter potrebna finančna sredstva.

Nosilec naloge: MO, MNZ, ZGS, OIKOS d.o.o.

Ostali sodelujoči: MKGP, MOPE, zunanji sodelavci

Rok za izvedbo: 2002 - 2005 skozi LIFE projekt, po letu 2005 samostojno v Sloveniji

Finančni okvir: del od skupaj 49.636 EURO-v (akciji A3 in C1) zagotavlja za izvedbo te akcije LIFE projekt EU.

Opombe: Naloga je del akcij A3 in C1, opredeljenih v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS v letu 2001. Akcija A3 predvideva pridobivanje splošnih ugotovitev o vzrokih za privabljanje medvedov blizu objektov in naselij, kamor spadajo tudi smetišča in ostanki črnih zakolov. V akciji C1 pa bomo na pilotnem področju (predvidoma na širšem ribniškem območju) sanirali organska odlagališča odpadkov in vpeljali nove metode odlaganja le-teh, ki bodo varna pred dostopnostjo medvedov.

- ⇒ **Ime naloge: Prilagoditev odlaganja odpadkov, časovno prilagojeno izvajanje**
vojaških vaj zunaj poligonov ter seznanitev z biologijo rjavega medveda
Izvesti popis trenutnih odlagališč organskih odpadkov na območju vojaških in policijskih objektov in v njihovi okolici, tam kjer se stalno ali občasno pojavljajo medvedi. Identificirati vzroke stanja, možnosti sanacije, načine izvedbe ter potrebna finančna sredstva. Seznaniti se z območji, kjer so deli življenjskega prostora medveda opredeljeni kot mirne cone ter temu primerno krajevno in časovno (izven obdobja december-april) izvajati vojaške in policijske vaje na terenu. Iz brošur, letakov in filmov ter organiziranih predavanj poučiti vojake in policiste, ki delujejo v osrednjem območju o biologiji in ekologiji rjavega medveda in o ravnanju ob srečanju z njim.

Nosilec naloge: MO, MNZ, ZGS, OIKOS d.o.o., Pristop d.o.o.

Ostali sodelujoči: MKGP, MOPE, zunanji sodelavci

Rok za izvedbo: 2002 - 2005 skozi LIFE projekt, po letu 2005 samostojno v Sloveniji

Finančni okvir: finančna sredstva zagotavlja za izvedbo te akcije LIFE projekt EU do leta 2005, višina je opredeljena v prejšnjih akcijah.

Opombe: Vse navedene ukrepe v tem poglavju se bo realiziralo skozi konkretne naloge opredeljene že v poglavjih C1 in C3.

3.2. Ukrepi varstva in sožitja rjavega medveda s človekom v robnem območju

Ukrepi in Konkretna naloga:

- ⇒ Vse ukrepe in konkretne naloge dejavnosti v tem poglavju se bo izvajalo po istih posameznih sklopih dejavnosti (Lokalno prebivalstvo, Kmetijstvo, Gozdarstvo, Turizem in rekreacija, Gradnja infrastrukturnih in drugih objektov ter njihova uporaba, Vojska in policija), vendar v prilagojenem obsegu, glede na osrednje območje in skladno s situacijo glede pojavnosti medvedov v tem območju in potrebami po konkretnih akcijah.
- ⇒ Iz Strategije velja izpostaviti za robno življenjsko območje medveda le še sledeča določila:
 - Medvedko z mladiči iz robnega območja, ki je tam stalno prisotna se odžene ali odlovi ter preseli na drugo mesto v naravi, za kar nosilstvo prevzame Intervencijska skupina za medveda.
 - Mrhovišč za medveda se ne vzpostavlja. Nosilec izvedbe te naloge sta ZGS, LZS in IRKGLR.
 - Krmišča za ostale prostoživeče živalske vrste, ki jih obiskuje tudi medved se namešča tako, da so praviloma oddaljena 2 km od naselij. Nosilec izvedbe te naloge sta ZGS, LZS in IRKGLR.

3.3. Ukrepi varstva in sožitja rjavega medveda s človekom v prehodnem območju

Ukrepi in Konkretna naloga:

- ⇒ Vse ukrepe in konkretne naloge dejavnosti v tem poglavju se bo izvajalo po istih posameznih sklopih dejavnosti (Lokalno prebivalstvo, Kmetijstvo, Gozdarstvo, Turizem in rekreacija, Gradnja infrastrukturnih in drugih objektov ter njihova uporaba, Vojska in policija), vendar v prilagojenem obsegu, glede na osrednje in robno območje, pač skladno s situacijo glede pojavnosti medvedov v tem območju in potrebami po konkretnih akcijah.
- ⇒ Iz Strategije velja izpostaviti za prehodno življenjsko območje medveda le še sledeča določila:
 - ⇒ Prehodno območje se ne upošteva in v njem izvajajo enaki ukrepi, kot v območju izjemne prisotnosti medveda, če slovenska Strategija ni usklajena s strategijama sosednjih držav – Italije in Avstrije. V primeru delne usklajenosti strategij se v prehodnem območju ukrepi delno izvajajo ali se izvajajo le v enem od prehodnih območij. O tem se letno opredelijo ministrstva pristojna za varstvo narave, lov in kmetijstvo.
 - Odvzem medvedov se izvaja le kot izjemni odstrel, v primeru, ko medved neposredno ogrozi človeka – ga napade, kose dalj časa zadržuje v neposredni bližini človekovih bivališč in v primeru, ko isti medved zapored napada domače živali. Izjemni odstrel izvede intervencijska skupina za medveda ali krajevno pristojni upravljalec lovišča.
 - Mrhovišč za medveda se ne vzpostavlja. Nosilec izvedbe te naloge sta ZGS, LZS in IRKGLR.

3.4. Ukrepi varstva in sožitja rjavega medveda s človekom v območju izjemne prisotnosti medveda

Ukrepi in Konkretna naloga:

- ⇒ Vse ukrepe in konkretne naloge v tem poglavju se bo izvajalo v izrazito prilagojenem obsegu, glede na osrednje, robno in prehodno območje, pač skladno s situacijo glede pojavnosti medvedov v tem območju in potrebami po konkretnih akcijah.
- ⇒ Iz Strategije velja izpostaviti za območje izjemne prisotnosti medveda le še sledeča določila:
 - Odvzem medvedov se izvaja kot odstrel ali odlov z namenom preselitve in sicer takoj, če povzroči konflikt s človekom oz., če se v tem območju zadržuje dlje časa (sledenje v enem tednu). Za odločitve o načinu in času odvzema odloči od države pooblaščen javna institucija (ZGS) ali intervencijska skupina za medveda.
 - Zagotovi se stalna spremljava dogajanja v primeru pojavljanja medveda v tem območju. Za nosilstvo sta zadolžena ZGS in LZS oz. krajevno pristojen upravljalec lovišča.
- ⇒ Ukrepov in konkretnih nalog glede rabe in dejavnosti (Lokalno prebivalstvo, Kmetijstvo, Gozdarstvo, Turizem in rekreacija, Gradnja infrastrukturnih in drugih objektov ter njihova uporaba, Vojska in policija) se ne predvideva.

VI. Mehanizmi za izvajanje ukrepov varstva in sožitja rjavega medveda s človekom

1. Sistem izplačevanja odškodnin

Ukrep:

- ⇒ Izpopolni se sistem izplačevanja odškodnin, tako da bo izplačevanje hitro, da se določi enotna metoda za določanje višine odškodnine in da se zagotovi preverjanje glede upravičenosti zahtev do odškodnin.

Konkretna naloga:

- ⇒ Navedeni ukrep (Izpopolnitev sistema izplačevanja odškodnin, vključno z metodo za določanje višine odškodnine) se bo realiziralo skozi konkretne naloge, opredeljene že v poglavju 3.1/C2.

2. Subvencije kmetijske dejavnosti

Ukrep:

- ⇒ Vzpostavi se sistem subvencioniranja kmetijske dejavnosti, ki je z izvajanjem ukrepov prilagojena sobivanju z rjavim medvedom.

Konkretna naloga:

⇒ Ime naloge: **Subvencioniranje kmetijske dejavnosti, prilagojene sobivanju z medvedi**

Na osnovi akcijskih načrtov ukrepov varstva in sožitja medveda s človekom pripraviti program subvencioniranja kmetijske dejavnosti v osrednjem in robnem življenjskem območju medveda, zagotoviti finančna sredstva ter določiti višino in način izplačil.

Nosilec naloge: MKGP, Agencija za kmetijske trge pri MKGP

Ostali sodelujoči: KGZ, SKZG, MOPE, ZGS

Rok za izvedbo: **Takoj – prioritarna naloga**

Finančni okvir: za potrebe poskrbijo resorna ministrstva

Opombe: /

3. Mednarodna sredstva

Konkretna naloga:

⇒ Ime naloge: **Izdelava projektov, povezanih z medvedi za kandidiranje na mednarodnih in domačih razpisih**

Na osnovi konkretnih programov ter skladno s potrebami pripraviti projekte (npr.: projekti za izgradnjo eko – mostov prek avtoceste Vrhnika – Razdrto) in kandidirati na tujih in mednarodnih razpisih.

Nosilec naloge: MKGP, MOPE

Ostali sodelujoči: Univerza v Ljubljani, Zavodi, ostale fizične in pravne osebe, ki imajo registrirano raziskovalno dejavnost

Rok za izvedbo: Sukcesivno ob razpisih

Finančni okvir: /

Opombe: /

4. Zavarovana območja narave in posebna varstvena območja

Konkretna naloga:

⇒ Ime naloge: **Ustanavljanje zavarovanih območij narave in posebnih varstvenih območij**

Nadaljevati s postopki ustanavljanja zavarovanih območij narave in posebnih varstvenih območij in pri opredelitvi notranjih varstvenih območij upoštevati pomembne dele življenjskega prostora rjavega medveda. Pripraviti upravljalske načrte zavarovanih območij ob upoštevanju v strategiji navedenih usmeritev glede rabe in dejavnosti v prostoru. Pripraviti program nalog za upravljavce zavarovanih območij v življenjskem prostoru rjavega medveda za ozaveščanje ljudi o pomenu varstva rjavega medveda in seznanjanje z njegovim načinom življenja, kot je npr. priprava publikacij, organizacija razstav, posvetov, vodenja šolskih in drugih ekskurzij v življenjski prostor itd.

Nosilec naloge: MOPE, ARSO

Ostali sodelujoči: Lokalne skupnosti, pristojna ministrstva, zavodi in ostale fizične ter pravne osebe

Rok za izvedbo: Sukcesivno

Finančni okvir: /

Opombe: /

5. Obveščanje in ozaveščanje javnosti o rjavem medvedu in pomenu njegovega varstva

Ukrep:

- ⇒ Izdela se celovit načrt informiranja in ozaveščanja javnosti o rjavem medvedu in pomenu njegovega varstva, v katerem se opredeli ciljne publike, nosilce in načine obveščanja in ozaveščanja, vsebino informacij ter čas in kraj podajanja informacij.

Konkretne naloge:

- ⇒ Navedeni ukrep (Izdelava načrta informiranja in ozaveščanja javnosti o rjavem medvedu in pomenu njegovega varstva ter njegovo izvajanje, prednostno z naslednjimi nalogami: organiziranje seminarjev in predavanj za novinarje na temo rjavega medveda, vključevanje informacij o rjavem medvedu v vzgojno-izobraževalne programe po vrtech in šolah, pripravo publikacij o rjavem medvedu,...) se bo realiziralo skozi konkretne naloge, opredeljene že v poglavju 3.1/C1.

VII. Vključevanje Slovenije v mednarodna prizadevanja za ohranitev rjavega medveda

Ukrepi:

- ⇒ Sprejme se enotna meddržavna strategija za ohranitev rjavega medveda na območju Slovenije in sosednje Hrvaške in se zagotovi obojestransko izvajanje.
- ⇒ Slovenija še naprej sodeluje pri mednarodnih prizadevanjih za ohranitev rjavega medveda.

Konkretne naloge:

- ⇒ Ime naloge: **Oblikovanje in sprejem enotnih meddržavnih strategij za rjavega medveda**

Pripraviti pobudo za pripravo meddržavne strategije o varstvu rjavega medveda s sosednjo Hrvaško ter voditi postopke za usklajevanje in sprejem. Ker gre za skupen osrednji življenjski prostor rjavega medveda (Kočevska, Notranjska, Gorski Kotar), je povezovanje pri izdelavi skupnih stališč s sosednjo Hrvaško nuja in prioriteta. Na drugi strani pa je, v kolikor bo izkazan interes na državni ravni, nujno potrebno uskladiti strategije tudi z Avstrijo in Italijo.

Nosilec naloge: Univerza v Ljubljani – BF – Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Ostali sodelujoči: MKGP, MOPE, ZGS, zunanji sodelavci

Rok za izvedbo: 2002 - 2005 skozi LIFE projekt

Finančni okvir: skupaj 14.600 EURO-v (akcija A6) zagotavlja za izvedbo te akcije LIFE projekt EU.

Opombe: Naloga je del akcije A6, opredeljene v projektu LIFE- Nature 2002 - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki ga je prijavil ZGS v letu 2001. Akcija A6 predvideva letno vsaj eno formalno srečanje (sestaneke, delavnice, seminar, ...) slovenske, hrvaške, avstrijske in italijanske strani. Na teh formalnih srečanjih bomo oblikovali skupne strateške usmeritve za upravljanje z medvedom (Izdelava in poenotenje strategij, monitoring in izmenjavo vseh pomembnih podatkov o populacijah, skupne raziskave, ugotovitev selitvenih koridorjev, možne ponovne naselitve, reševanje težav sobivanja med ljudmi in medvedi,...).

⇒ Ime naloge: **Sodelovanje v mednarodnih povezavah, ki se ukvarjajo z rjavim medvedom**

Sodelovati na vseh pomembnejših institucionalnih ravneh, vseh projektih, forumih, konferencah, delavnicah, ki obravnavajo problematiko varstva medveda in njegovega sobivanja s človekom. Pomembnejše organizacije in projekti, s katerimi oziroma pri katerih mora Slovenija nujno sodelovati, so: IBA (International Association for Bear Research and Management), LCIE (Large Carnivore Initiative for Europe), LIFE – Nature projekti EU, Alpska konvencija, INTERREG projekti,...

Potencialni sodelujoči: Univerza v Ljubljani – BF – Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Oddelek za biologijo, MKGP, MOPE, ZGS, LZS

Rok za izvedbo: Tekoče – sukcesivno ob nastopu dogodkov

Finančni okvir: za izvedbo te akcije mora za uradne predstavnike države oz. njihovo formalno sodelovanje sredstva sistematično zagotavljati državni proračun

Opombe: ZGS je skupaj s svojimi partnerji prijavil v letu 2001 na EU t.i. LIFE- Nature 2002 projekt - LIFE02NAT/SLO/8585, Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (*Ursus arctos*), ki je bil sprejet leta 2002, s trajanjem september 2002 - avgust 2005. Vrednost projekta je 607.822,00 €.

VIII. Zaključek

1.) Finančne posledice

Po sprejetju strategije so bila ministrstva zadolžena za izdelavo izvedbenih programov (akcijski načrti) za vsebine, za katere so pristojna, te pa so združene v enoten akcijski načrt, ki je sestavni del Strategije upravljanja z rjavim medvedom. Za vse predvidene ukrepe v letih 2003 in 2004 sredstva zadoščajo oziroma so zagotovljena v proračunu v obsegu, ki nam omogoča izpeljavo programov. Škode, ki jih povzročata zavarovana divjad so bile v letu 2002 poravnane na ravni 60%, odškodninski zahtevki na ravni 40 % pa so bili prenešeni v breme leta 2003, kar pomeni, da bo potrebno v letošnjem letu za izplačilo odškodnin zagotoviti sredstva s prerazporeditvijo sredstev v okviru resornega ministrstva. Iz sredstev namenjenih vzdrževanju življenjskega okolja (postavka 6328) se je v sodelovanju z lastniki, uporabniki oziroma imetniki zemljišč sodelovalo pri zaščiti kmetijskih in gozdnih kultur pred škodo po divjadi. Reševalo se je najbolj pereče probleme, ker so razpoložljiva sredstva namenjena predvsem vzdrževanju življenjskega okolja divjadi. Izdelan program bo prinesel nove obveze, zato se bodo morala v letu 2005 na tej postavki zagotoviti predvidena sredstva. Sredstva za izvajanje nalog interventne skupine, ki mora reševati konfliktno razmere, se črpajo iz postavke namenjene za financiranje nalog javne gozdarske službe, ki pa so bila že za njeno

normalno delo premajhna. Za nemoteno delovanje interventne skupine, ki bo poleg sedanjih nalog dobila še nove naloge v skladu z Akcijskim načrtom, pa bi morali že v letu 2005 zagotoviti 60 milijonov SIT. Za sredstva SKOP je v letu 2004 predvideno povišanje zaradi približevanja plačilom Evropske unije in zaradi uskladitve programa EU predpisom. V ta sklop se predvideva sofinanciranje iz EU skladov, različno od ukrepa do ukrepa v skladu z uredbami EU (zagotovitev lastnih sredstev od 20-50% odvisno od ukrepa). Zagotoviti se mora toliko sredstev, da se lahko zagotovi črpanje sredstev iz EU skladov. Finančne posledice izvajanja akcijskega načrta zajemajo potrebna sredstva na proračunskih postavkah ministrstev, ki vsa posamezne naloge izvajajo v obsegu, ki ga zagotavljajo sredstva.

1. Tabela: Ocena finančnih posledic (v tisoč SIT)

Ukrepi (po postavkah)	2002	2003	2004	2005	SKUPAJ
Odškodnine (postavka 1403)	24.892	26.162	40.000	42.000	133.054
Vzdrževanje življenjskega okolja divjadi (postavka 6328)*	18.356	19.292	22.400	47.100	107.498
Intervencijska skupina**(postavka 1841)	10.450	11.200	16.500	60.000	106.242
Sredstva SKOP (slo – kmet. okolj. program-p. 5851)	64.000	70.000	250.000	300.000	684.000
Regresiranje prevozov dijakov (p. 7050)***					
Zavarovana območja narave in posebna varstvena območja (postavka 3546)	32.124	37.495	35.120	37.230	141.969
Državni proračun: SKUPAJ	149.822	164.149	364.020	486.330	1.172.763
Volila in darila	-	2.000	2.500	2.500	7.000
Druga sredstva	-	500	500	500	1.500
Mednarodna sredstva (v tisoč SIT)	-	34.654.	2.435	103.317	140.406
VSE SKUPAJ	149.822	201.303	369.455	592.647	1.321.669

* Iz te postavke se danes krije vzdrževanje življenjskega okolja divjadi v zasebnem gozdu in rešuje najbolj pereče probleme z ograjami za preprečevanje škod po medvedu

** Dve skupini po pet ljudi, ki se jim za potrebno akcijo, prizna potne stroške in dnevnice, in plače, če je akcija izven delovnega časa. Ustanovam tistih članov, ki so v skupini in niso delavci ZGS pa se prizna tudi stroške plače, če je akcija med delovnim časom.

*** Ocena finančnih posledic bo izdelana z izvedbenim programom

Z uresničitvijo z akcijskim načrtom zadanih nalog bomo dobili nove strokovne podlage, ki bodo zahtevale zagotovitev ustreznih finančnih sredstev že v letu 2004, z letom 2005, ko se bo končal LIFE projekt, pa bomo morali zagotoviti lastna sredstva za izpeljavo programov akcijskega načrta in sicer v letu 2005 v višini 486.330.000,00 SIT oziroma 518.689.800,00 v letu 2006. Za udeležanje Strategije in akcijskega načrta sta ključnega pomena časovna dimenzija izvajanja posameznih zapisanih nalog, še bolj pa zagotovitev potrebnih finančnih sredstev za izvedbo akcijskega načrta.

Po obdobju nesistematičnega urejanja zadev v preteklih letih, ki je tudi privedlo do današnje, ne najbolj prijazne slike medveda v javnosti, bo potrebno zagotoviti sistemske vire

financiranja s strani državnega proračuna za vsebinsko širše reševanje težav z vrsto, ki je del naših naravnih - ohranjenih ekosistemov, del naše naravne in kulturne dediščine in ki jo je država z zakonskimi in podzakonskimi akti zavarovala. Zmanjševanje sredstev na postavkah bi onemogočila izvajanje nalog, zato je potrebno zagotoviti predlagana sredstva, ki bodo zagotavljala izvajanje ukrepov zadanih si s strategijo upravljanja z rjavim medvedov

V zelo primernem času je bila za finančni in časovni zagon tega akcijskega načrta uspešna prijava Zavoda za gozdove Slovenije, ki je skupaj s partnerji v letu 2001 na EU prijavil in v letu 2002 dobil odobren t.i. LIFE – Nature projekt z naslovom Conservation of large carnivores in Slovenia - Phase I (Ursus arctos), s trajanjem september 2002 - avgust 2005. Vrednost projekta je 607.822,00 € ali 140.406.880,00 SIT. Ocenjuje se, da bomo s pomočjo sredstev in opredeljenih akcij iz tega projekta, ki so prenešena tudi v ta akcijski načrt, začasno rešili nekaj najbolj perečih težav sobivanja človeka in medveda v Sloveniji.

2.) Nadaljevanje nalog akcijskega načrta.

Z uresničitvijo z akcijskim načrtom zadanih si nalog, bodo v času trajanja projekta LIFE postavljene metode dela, principi dela in strokovne osnove, ki so pogoj za ustrezno varstvo medveda in njegovega okolja ter dejavnosti, ki se odvijajo v teh prostorih. Na teh osnovah bo potrebno za uresničitev nalog zagotoviti stalnost financiranja in povečan obseg financiranja, ker naloge prinašajo povečan obseg del, določiti nosilce proračunskih sredstev in nosilce nalog. Naloge, ki se financirajo iz proračuna, se že odvijajo in so nosilci že znani (monitoring, intervencijska skupina in naloge, ki jih bo stalno opravljala, subvencioniranje kmetijske dejavnosti), sem spada naloga, ki ji je potrebno določiti nosilce, vire financiranja (krmišča in obveznosti, ki iz njih izhajajo), naloge, ki bodo zaključene in se bodo odvijale v sklopu svojih panog (šolski prevozi, odlagališča smeti, načrt zaščite pašnikov, ohranitev in izboljšanje habitatov) ter naloge izobraževanja, osveščanja javnosti, ki se bodo odvijale sukcesivno (publikacije, predavanja, izdelave projektov, sodelovanje pri mednarodnih projektih, izdelavi skupnih strategij).

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 322-07/2001-2
Ljubljana, 24.01.2002

Vlada Republike Slovenije je na 59. redni seji dne 24.01.2002 pod točko 6 obravnavala predlog Strategije upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus Arctos*) v Sloveniji in sprejela naslednji

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Strategijo upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus Arctos*) v Sloveniji v predloženem besedilu (gradivo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, št. 322-08-37/99 z dne 22/1-2002).

Vlada Republike Slovenije je naložila pristojnim ministrstvom, da v skladu s svojimi delovnimi področji v roku šestih mesecev izdelajo izvedbene programe (akcijske načrte).

PRILOGA: Strategija upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji

PREJMEJO:

- ministrstva

F. K.

Številka: 322-07/2001-2
Ljubljana, 24.01.2002

Vlada Republike Slovenije je na 59. redni seji dne 24.01.2002 pod točko 6 obravnavala predlog Strategije upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus Arctos*) v Sloveniji in sprejela naslednji

S K L E P :

Vlada Republike Slovenije je sprejela Strategijo upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus Arctos*) v Sloveniji v predloženem besedilu (gradivo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, št. 322-08-37/99 z dne 22/1-2002).

Vlada Republike Slovenije je naložila pristojnim ministrstvom, da v skladu s svojimi delovnimi področji v roku šestih mesecev izdelajo izvedbene programe (akcijske načrte).

PRILOGA: Strategija upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji

Mirko Bandelj
GENERALNI SEKRETAR

PREJMEJO:

- ministrstva

NAČRT LOVA* ZA VELIKE ZVERI ZA LETO 2003

* Termin lov, kot ga razlaga veljavni Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč iz leta 1976

Pri predlogu smo upoštevali vsa trenutno razpoložljiva strokovna izhodišča.

Predlog je usklajen med strokovnimi službami Zavoda za gozdove Slovenije ter tudi s pristojnimi organi lovskogojitvenih območij oz. področnimi zvezami lovskih družin.

Pri izdelavi predloga potrebnih izločitev iz populacij velikih zveri v lovskem letu 2003 smo upoštevali:

- * dosedanji trend odvzema velikih zveri (odstrel, odlov, izgube),
- * trend ugotovljenih škod na kmetijskih kulturah in domači živini,
- * trend konfliktnih dogodkov z medvedi, ki jih beleži intervencijska skupina za rjavega medveda,
- * podatke o štetju in oceni številčnosti populacije rjavega medveda, ki sta jo izvedla Zavod za gozdove Slovenije in Lovska zveza Slovenije v letih 2000, 2001 in 2002 ter
- * izkušnje (teoretične in praktične), ki so si jih v preteklih letih delovanja Zavoda za gozdove Slovenije pridobili strokovnjaki na področju dela z živalskim svetom.

RJAVI MEDVED

Izhodišča:

1. **Dosedanji trend odvzema** rjavega medveda kaže sledeče stanje:

Pregled odvzetih medvedov iz narave v osmih lovskih letih (1.4. tekočega leta do 31.3. naslednjega leta) v času od l. 1994 do 2000 ter odvzem v koledarskih letih 2001 in 2002 po spolu in teži:

Št. odvzetih medvedov	PO SPOLU			PO TEŽI				SKUPAJ
	samci	samice	nezn.*	Do 100 kg	101-150 kg	nad 150 kg	nezn.*	
cela Slovenija								
Lov. leto 94/95	19	20	2	23	11	6	1	41
Lov. leto 95/96	23	8	1	16	9	6	1	32
Lov. leto 96/97	29	17	1	28	16	3	-	47
Lov. leto 97/98	29	20	-	32	13	4	-	49
Lov. leto 98/99	37	21	4	29	20	9	4	62
Lov. leto 99/2000	33	23	-	40	5	11	-	56
Lov. leto 00/01	38	21	-	37	19	3	-	59
koled. leto 2001*	34 (6)	20 (3)	2	32 (5)	15 (4)	7	2	56 (9)
koled. leto 2002	73	42	1	86	20	9	1	116
Skupaj 94/2002	309	189	11	318	124	58	9	509*
Razmerje (%)	61	37	2	64	25	11	-	100

* v vrstici koledarsko leto 2001 je všteti tudi 9 medvedov, ki jih prištevamo tudi v odvzem lovskega leta 2000/01 (1.4.2000 - 31.3.2001), v skupnem zbirniku (94/2002) pa niso dvojno zajeti;

** kategoriji neznano pri spolu in teži sta posledica nepopolno vodenih evidenc pri upravljalcih lovišč oz. neugotovljivost spola pri nekaterih izgubah;

Iz analize odvzema medvedov iz narave izhajajo naslednje ugotovitve:

- Ocenjuje se, da je odvzem medvedov iz narave že kar nekaj let, če ne desetletje, nižji od prirastka; medved je na območjih, kjer je bil nekoč redek, pogostejši, povečala se je tudi gostota v jedru razširjenosti.
- V odvzemu sicer prevladujejo medvedi do 100 kg telesne teže (z 61% vsega ugotovljenega odvzema), vendar pa je delež iz populacije izločenih medvedov razreda med 101 in 150 kg ter nad 150 kg (39% vsega ugotovljenega odvzema) previsok, še zlasti ker je tudi v prvem težnostnem razredu (do 100 kg) več kot 50% izločenih medvedov nad 70 kg. Glede na korelacijsko razmerje med težo in starostjo, je ocenjeno, da je naravna starostna sestava populacije spremenjena ter se nagiba v smer mlajših do srednje starih, nedozorelih živali, ki so tudi nosilci konfliktnih situacij v prostoru.
- Po spolni strukturi, za obdobje petih let, med odvzetimi živalmi močno prevladujejo samci nad samicami (60%:37%), 3% pa je bilo odvzetih medvedov neugotovljivega spola. Naravna spolna struktura populacije je zato verjetno močno spremenjena.

Odvzem v zadnjem koledarskem letu in ugotovitve:

LGO	Redni odstrel	Izredni odstrel	Odlov	Izgube	SKUPAJ odvzem
Koč.-belokr.	27	18		7	52
Notranjsko	20	1	3	7	31
Krimsko	8	2		2	12
Novomeško	3	1		5	9
Zah.visokokr.	6	1			7
Obalno-kraško	1				1
Dolomitsko		1			1
Posavsko				1	1
Gorenjsko		1			1
Savinj.kozjansko				1	1
SKUPAJ	65	25	3	23	116

LGO	Do 100 kg	100-150 kg	Nad 150 kg	Neznano	Moški	Ženski	Neznano	SKUPAJ
Koč.-belokr.	38	10	4		28	24		52
Notranjsko	25	3	3		22	9		31
Krimsko	8	3	1		6	6		12
Novomeško	8	1			8	1		9
Zah.visokokr.	5	2			5	2		7
Obalno-kraško	1				1			1
Dolomitsko			1		1			1
Posavsko				1			1	1
Gorenjsko		1			1			1
Savinj.kozjansko	1				1			1
SKUPAJ	86 – 75%	20 – 17%	9 – 8%	1	73 – 64 %	42 – 36%	1	116

- Poseg v letu 2002 je bil prvi korenitejši po desetletjih akumulacije prirastka. Glavnina odvzema (55%) je realizirana skozi t.i. "redni odstrel" lovskih organizacij, 22% je bilo izrednega odstrela zaradi konfliktnih dogodkov z medvedi, 3 % (3 medvedi) je bilo odlovljenih živih osebkov za ponovno naselitev v Italijo ter 20 % izgub (pogin, izgube v prometu – cesta, železnica). Delež rednega odstrela v skupni masi odvzema že vrsto let upada, medtem, ko deleža izgub in izrednega odstrela naraščata.
- V odvzemu izrazito prevladujejo medvedi do 100 kg telesne teže (z 75% vsega ugotovljenega odvzema), delež iz populacije izločenih medvedov razreda med 101 in 150 kg ter nad 150 kg (25% vsega ugotovljenega odvzema) je bil primeren.

- Po spolni strukturi, med odvzetimi živalmi močno prevladujejo samci nad samicami (64%:36%). Naravna spolna struktura populacije je zato verjetno močno spremenjena in odstopa od naravnega spolnega razmerja 1:1 v korist samic. V odvzemu 2002 je bilo izločenih od 116 medvedov 11 spolno zrelih samic – 9,5%, 88 izločenih medvedov – 76% pa še bilo spolno zrelih (mladiči 0+, mladiči 1+, osebk 2+ in 3+).
2. Ocena trenutnega stanja na podlagi do sedaj zbranih podatkov **o nastali škodi po medvedu** na domači živini, čebelah in ostalih kmetijskih kulturah (skladno z metodologijo izplačila odškodnine) ter 8-letna analiza kaže sledeče stanje:

Leto	Število škodnih primerov	Škoda v SIT
1994*	7	837.000,00
1995	57	2.826.562,00
1996	45	6.139.890,00
1997**	81	9.724.539,00
1998	105	28.913.215,00
1999	138	23.921.963,00
2000	139	12.614.238,00
2001	123	10.601.558,00
2002***	503	31.483.145,00

*Op.: Število škodnih primerov v letu 1994 ni povsem primerljivo, ker vsi primeri, zaradi neinformiranosti ljudi o možnostih za povračilo škode, niso bili prijavljeni.

**Op.: Škoda v SIT ni korektno primerljiva, ker je bila odškodnina za eno domačo žival v letih 1994 do 1997 2 do 3-krat nižja kot od tu naprej;

***Op.: Dokončna analiza po uskladitvi podatkov z MKGP bo znana v prvih mesecih 2003;

Iz preglednice je razvidno, da so se po številu primerov škode pri rjavem medvedu do leta 2002 ustalile na nekaj čez sto primerov na leto. Nominalna vrednost izplačane odškodnine je najprej vseskozi naraščala, sprva počasneje, v letih 1998 in 1999 pa za razliko od prejšnjih let skokovito. Izplačana odškodnina ima od leta 1998 do leta 2002 rahel negativen trend.

Število škodnih primerov je v letu 2002 izrazito in skokovito naraslo, je največje na področju kočevske, notranjske, krimske in dolenske regije, kar je prav gotovo rezultat številčnosti rjavega medveda. Največ povzročene škode je v t.i. osrednjem območju medveda z dokaj intenzivno tendenco širjenja v t.i. robni prostor, kar se ujema z rezultati monitoringa in ocenami številčnosti rjavega medveda.

3. **Štetje rjavega medveda in ocena številčnosti populacije** je bila skladno s sklepi Vlade RS iz leta 2000 izvedeno tudi v letu 2002 in sicer dvakrat (maj, oktober) po znani metodi, ki sta jo že pred leti zasnovala prof. dr. Adamič in LZS.

Analiza, ki smo jo izvedli po štetju v **oktobru 2002**, kaže sledeče stanje:

- **Datum štetja:** noč iz 18./19.10.2002 – dan pred polno luno;
- **Števena mesta:** SKUPAJ: 377
 - **Mrhovišča za medveda:** 61
 - **Krmišča za divjega prašiča:** 227
 - **Ostalo (preže, krmne njive, mesta stalnih škod, smetišča,...):** 39
- **Vremenske razmere:** Vreme je bilo ugodno, po večini jasno in je omogočalo neovirano štetje.

- **Sodelovanje pri štetju:** Pri štetju so sodelovali upravljavci lovišč (lovci v LD in GL) ter tudi delavci Zavoda za gozdove Slovenije.
- **Lovišča, ki niso vrnila poročil o štetju in oceni številčnosti:**
 - Idrijsko LGO: LD Idrija, LD Porezen
 - Soško LGO: LD Col, LD, Čaven, LD Školj Brje, LD Tabor Erzelj, LD Tabor Dornberk, LD Čepovan, LD Kanal, LD Volče, LD Trebuša, LD Dobrovo, LD Fajti hrib
 - Triglavsko LGO: LD Smast, LD Kobarid, LD Soča, LD Log pod Mangrtom
 - Obalno-kraško LGO: LD Strunjan, LD Koper, LD Dekani, LD Gračišče, LD Kostanjevica, LD Sežana, LD Štorje
- **Karta števnih mest:** karta števnih mest po loviščih je v izdelavi in bo poslana naslovniku naknadno.
- **Rezultati štetja in ocene številčnosti:**

Analiza, ki smo jo izvedli po štetju kaže sledeče stanje:

LGO	Število lokacij štetja	Skupaj preštetih	Samice in mladiči v 1. življenj. letu		Samice in mladiči v 2. življenj. letu		Mladičev na samico - SKUPAJ	Ocena številčnosti upravljalcev lovišč
Kočevsko-belokranjsko	131	209	35	66	13	23	1,85	395
Notranjsko	96	152	22	41	6	19	2,14	305
Krimsko	74	79	12	23	4	11	2,13	97
Dolomitsko	4	1	/	/	/	/	/	3
Novomeško	25	21	4	4	2	3	1,17	33
Obalno-kraško	16	1	/	/	/	/	/	15
Gorenjsko	0	0	/	/	/	/	/	6
Savinjsko-kozjansko	0	0	/	/	/	/	/	2
Zasavsko	0	0	/	/	/	/	/	2
Posavsko	5	2	/	/	1	1	1,00	2
Triglavsko	9	0	/	/	/	/	/	5
Soško	15	4	1	1	/	/	1,00	23
Idrijsko	2	0	/	/	/	/	/	10
SKUPAJ	377	469	74	135	26	57	1,92	898

Ocenjujemo, da je bilo po podatkih, ki smo jih uspeli pridobiti preštetih 469 medvedov, od tega 100 samic in 192 mladičev, kar da 1,92 mladiča/samico.

Upravljavci lovišč pa z izpolnjenim drugim delom obrazca o oceni t.i. "stalnih medvedov", ki se redno zadržujejo v posameznih delih njihovega lovišča, pa pri štetju niso bili zajeti, ocenjujejo, da je medvedov ca. 898.

- **Zanesljivost podatkov o štetju in oceni številčnosti:** Ocenjujemo, da so podatki pridobljeni s štetjem realni, medtem, ko je ocena številčnosti manj zanesljiva in je obremenjena z napako. Vendar obe "številki" dejansko odražata sliko stanja v populaciji in je bolj kot njuna absolutna vrednost pomembnejši trend, ki kaže navzgor. Dvomljivi primeri podvajanja pri štetjih in ocenah številčnosti so bili v območnih analizah med delavci ZGS in odgovornimi osebami v loviščih v skladu s kvaliteto pridobljenih podatkov izločeni.

V primerjavi s predhodnimi štetji in ocenami številčnosti je trend sledeč:

Leto in št. štetja	Število lokacij štetja	Ocena številčnosti	Skupaj preštetih	Samice	Mladiči v 1. in 2. življenjskem letu	Mladičev / samico
2000 – 1	206	580	228	51	87	1,71
2000 – 2	278	621	326	67	156	2,33
2000 – 3	315	696	432	84	156	1,86
2001 – 1	293	547	212	41	76	1,85
2001 – 2	290	566	285	57	103	1,81
2001 – 3	321	612	279	53	104	1,96

2002 - 1	349	731	344	57	105	1,84
2002 - 2	377	898	469	100	192	1,92

Gledano primerjalno vsa štetja skupaj je med zanimivejšimi podatek iz zadnje kolone, kjer je delež mladičev (v 1. in 2. življenjskem letu) zelo stabilen in se najpogosteje giblje nekje okoli 1,8 in 2,0 mladiča na samico z najnižjo vrednostjo aprila 2000, le 1,71 mladiča na samico in najvišjo vrednostjo maja 2000, 2,33 mladiča na samico.

Izhajajoč samo iz rezultatov zadnjega štetja pa je bilo to po številu prešteti medvedov najštevilčnejše doslej (od leta 2000), po številu ocenjenih medvedov pa daleč na prvem mestu.

4. Delo intervencijske skupine za rjavega medveda:

Intervencijska skupina za primere težav z rjavim medvedom je bila ustanovljena na podlagi sklepov Vlade RS in odločbe št. 017 - 62 / 00, z dne 5.4.2000 Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Skupina deluje na podlagi pisnega operativnega dogovora s Policijo R Slovenije in na podlagi sklepa direktorja ZGS št. 16/00, z dne 30.05.2000. Skupina se ob primerih konfliktov z medvedmi odziva na intervencijsko številko 112 ali 113 – operativno komunikacijskega centra in Policije. Iz arhiva dela intervencijske skupine je moč povzeti, da se je skupina v letu 2002 odzvala na preko 150 klicev za posredovanja, kar je skorajda za trikrat več, kot v preteklem letu. Intervencijska skupina pri svojem delu v okviru zakonskih in strokovnih pooblastil uporablja kot metode neposrednega reševanja težav z medvedmi odlov živih živali, plašenje s tehničnimi sredstvi in gumijastimi izstrelki ter usmritev živali s strelnim orožjem. V letu 2002 je bilo največ klicev za delovanje intervencijske skupine zabeleženih na širšem področju kočevske in dolenske regije – 81 klicev ter na področju notranjske regije – 69 klicev. Skupina je v letu 2002 intervencijsko ustrelila 9 medvedov, enega mladiča pa potem, ko ga ni hotel sprejeti edini azil za divje živali (ZOO Ljubljana) in po posvetu z resornimi ministrstvi odpeljala na evtanazijo. Skupina je številnim prizadetim nudila tudi kemične repelente za odvrčanje medvedov ter opravila številne razgovore z občani ter jih pomirila že s prihodi na kraj dogodka. V ta namen je bilo prevoženih 10.368 km in opravljenih 639 ur.

Iz analize predloženih podatkov in v skladu s predlogom strategije upravljanja z rjavim medvedom predlagamo za koledarsko leto 2003 sledeče:

- A) Višina odvzema (redni in izredni odstrel, odlov, vse ugotovljene izgube - ne glede na izvor) za celotno populacijo na območju Slovenije za celotno leto 2003, torej od 1.januarja 2003 do 31.decembra 2003, naj bo **120 kosov**.
- B) Predlagana višina predstavlja 17,5% glede na srednjo vrednost med prešteto in ocenjeno številčnostjo - 684 medvedov, kar je nekoliko nad predvidenim maksimalnim posegom predvidenim s Strategijo upravljanja z rjavim medvedom v Sloveniji.

Smatramo, da je ob tako visoki stopnji reprodukcije, ki dosega med 1,7-2,3 poležena mladiča / medvedko / leto poganja in ob zelo visoki stopnji preživetja teh mladičev ter ob ugotovljeni neskladnosti številčnosti populacije z zmožnostjo okolja predlagana višina letnega odvzema v skladu s trendom populacije (naraščajoč) in v prid populaciji sami pred negativno publiciteto, ki jo ta vrsta doživlja v nekaj zadnjih, še zlasti pa v zadnjem in predzadnjem letu. Številni indici nakazujejo celo negativen odnos lovcev do te zveri iz njo povezanih težav.

Odstotek odvzema je v osrednjem delu (po LGO, ki jih sem uvrščamo) tolikšen, da zadovoljuje oba cilja strategije - dolgoročno ohranitev vrste in zagotavljanje sobivanja medveda in človeka, v robnem, prehodnem in v območju izjemne prisotnosti pa v smislu preprečevanja širjenja populacije

na območja, kjer medved tradicionalno ni bil prisoten, kjer njegova prisotnost izrazito vpliva na človekove dejavnosti v prostoru in kjer bi konfliktni dogodki posledično vplivali na negativen odnos ljudi do medveda.

LGO	Štetje / Ocena številčnosti (po zadnjem štetju)	Predlog odvzema	% na ocenjeno številčnost
Kočevsko-belokranjsko	302	52	17,2
Notranjsko	229	35	15,3
Krimsko	88	12	13,6
Novomeško	27	6	22,2
Obalno-kraško	8	2	25,0
Gorenjsko	4	3	75,0
Savinjsko-kozjansko			
Soško - ZVKR	23	10	43,4
Idrijsko - ZVKR			
Dolomitsko - ZVKR			
SKUPAJ	684	120	17,5

Od predlagane skupne kvote za odvzem bi razdelili:

* v t.i. osrednjem območju:

* celotno **Kočevsko belokranjsko LGO** z izjemo lovišč Suhor, Metlika, Gradac, Adlešiči, Vinica in Semič - **50 kosov**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
37 (74,0%)	10 (20%)	3 (6%)	50

* celotno **Notranjsko LGO** z izjemo lovišč Planina, Hrenovice, Bukovje, Črna jama, Zemon, Bukovca, Brkini, Prem in Gradišče-Košana - **33 kosov**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
25 (76%)	6 (18%)	2 (6%)	33

* celotno **Krimsko LGO** z izjemo lovišč Rakovnik, Grosuplje, Ivančna gorica, Krka, Šentvid pri Stični in Višnja gora - **9 kosov**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
7 (78%)	1 (11%)	1 (11%)	9

* **del Zahodno visokokraške regije - osrednji del** (SZ od avtoceste Ljubljana - Razdrto), ki vključuje lovišča Planina, Hrenovice, Bukovje, Črna jama, Idrija, Javornik, Krekovše, Col, Kozje stena, Nanos, Trebuša, Logatec-del lovišča severno od AC, Hotedršica in Trnovski gozd - **4 kosi**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
3 (75%)	-	1 (25%)	4

Skupaj torej **osrednje območje** rjavega medveda - **96 kosov**

* v t.i. robnem območju:

* del **Kočevsko belokranjskega LGO** (lovišča Suhor, Metlika, Gradac, Adlešiči, Vinica in Semič) - **2 kosa**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
1 (50%)	1 (50%)	-	2

* del **Notranjskega LGO** (lovišča Zemon, Bukovca, Brkini, Prem in Gradišče-Košana) - **2 kosa**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
1 (50%)	1 (50%)	-	2

* del **Krimskega LGO** (lovišča Grosuplje, Krka, Ivančna gorica - južno od mag. ceste Ljubljana-Zagreb in Višnja gora - južno od mag. ceste Ljubljana-Zagreb, Šentvid pri Stični - južno od mag. ceste Ljubljana-Zagreb) - **3 kosi**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
2 (66,6%)	1 (33,3%)	-	3

* del **Novomeškega LGO** (lovišča Plešivica-Žužemberk - levi breg reke Krke, Toplice, Padež, Novo Mesto, Dobrnič, Gorjanci, Orehovica, Šentjernej, Trebnje, Veliki Gaber in Mirna peč) in del **Posavskega LGO** (lovišča Kostanjevica, Podbočje, Cerklje ob Krki, Čatež in Mokrice) - **5 kosov**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
3 (66,7%)	2 (33,3 %)	-	5

* del **Obalno-kraškega LGO** (lovišča Senožče, Vreme, Materija, Obrov, Podgorje, Kozina, Divača in Vrhe-Vrabče) - **2 kosa**, s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
1 (50%)	1 (50%)	-	2

* del **Zahodno visokokraške regije** (SZ od avtoceste Ljubljana - Razdrto) - **robni del**, ki vključuje lovišča (Dole pri Idriji, Jelenk, Otavnik, Porezen, Čaven, Čepovan, Gorica, Grgar, Hubelj, Lijak, Most na Soči, Planota, Anhovo (levi del Soče), Vipava, Vojkovo in Rovte) - **4 kose** s predlogom odvzema po težnostnih kategorijah:

Do 100 kg	Od 100 do 150 kg	Nad 150 kg	Skupaj
4 (100%)	-	-	4

Skupaj torej **robno območje** rjavega medveda - **18 kosov**.

* v t.i. prehodnem območju (koridorji):

* del **Triglavskega, Soškega in Gorenjskega LGO** z lovišči (Kanal, Volče, Bovec, Čezsoča, Drežnica, Kobarid, Ljubinj, Log pod Mangrtom, Podbrdo, Smast, Soča, Tolmin, GL Prodi-Razor, GL Triglav, Sorica, Železniki, Jelovica, Nomenj, Bohinjska Bistrica, Stara Fužina, Bled in GL Kozorog-Kamnik), del **Krimskega, Zasavskega, Kamniško-domžalskega, Savinjsko-kozjanskega in Pohorskega LGO** z lovišči (Ivančna gorica - severno od mag. ceste Ljubljana-Zagreb, Višnja gora - severno od mag. ceste Ljubljana-Zagreb, Šentvid pri Stični - severno od mag. ceste Ljubljana-Zagreb, Šmartno pri Litiji, Litija- desni breg reke Save, Kresnice, Laze, Pugled, Moravče, Lukovica, Trojane-Ožbolt, Motnik-Špitalič, Sela pri Kamniku, Stahovica, Gornji Grad, Ljubno ob Savinji, Luče, Solčava, Dreta, Smrekovec, Koprivna in Bistra) - **5 kosov**.

Skupaj torej **prehodno območje** rjavega medveda - **5 kosov**.

- * v t.i. območju izjemne prisotnosti medveda:
 - * ves ostali del Slovenije in vsa lovišča, ki predhodno niso že našeta - **1 kos**

Skupaj torej **območje** izjemne prisotnosti rjavega medveda - **1 kos**.

C) Težnostna razmerja, po katerih se razvršča predlog za odvzem, naj bodo:

- * V osrednjem območju:
 - * Medvedi do 100 kg - **72 kosov** - 75%
 - * Medvedi od 101 do 150 kg - **18 kosov** - 18%
 - * Medvedi nad 150 kg - **6 kosi** - 7%
- * V robnem območju:
 - * Medvedi do 100 kg - **12 kosov** – 67%
 - * Medvedi od 101 do 150 kg - **6 kosa** - 33%
 - * Medvedi nad 150 kg - 0% - **0 kosov**
- * V prehodnem območju in območju izjemne prisotnosti:
 - * Odstrel se izvaja le kot izjemni odstrel ob primeru ogrožanja ljudi in njihovega premoženja (lokalno ponavljajoča se škoda). O nujnosti izjemnega odstrela odloči od države pooblaščen državna institucija (Zavod za gozdove Slovenije). Izjemen odstrel je možen kjerkoli in kadarkoli, neglede na strukturo po teži. V primeru nujnega odstrela medvedke z mladiči, se vedno najprej odstreli mladiče in šele nato medvedko. Za ukrepanja v **prehodnem območju in območju izjemne prisotnosti** je predviden odvzem **6 medvedov (5+1)**.

D) Z odredbo in načrtom lova na medveda dodeljeno kvoto medvedov se znotraj lovne dobe razporedi tako, da je možno sproti odšteti vse izgube in druge nepredvidljive odvzeme - izredne odstrele in sicer po že utečenem principu, da ostane del odvzema (1/3 kvote) v začetku lovne dobe nerazporejen za primere konfliktnih situacij, zaradi deljene lovne dobe znotraj koledarskega leta (1.1.2003 – 30.4.2003 in 1.10.2003 – 31.12.2003) pa naj se po "območjih medveda" in po LGO v obeh obdobjih predvidi za odvzem polovica kvote. Posamezna lovskogojitvena območja oziroma od njih pooblaščen organi ter Zavod za gozdove Slovenije (pristojna območna enota) lahko pri razdelitvi za odstrel dovoljenih medvedov po posameznih loviščih ravnata po že uveljavljenih načinih dogovarjanja o odstrelu ali dodeljevanja odstrela znotraj LGO. Pri razdelitvi odvzema po loviščih znotraj LGO, naj se upošteva področja gostejše naseljenosti ljudi, kjer večja gostota medvedov ni zaželeno, ker bi lahko povzročila konflikte z interesi prebivalstva (obrobja večjih strnjenih gozdnih kompleksov z gostejšo naseljenostjo). Pri razdelitvi je potrebno upoštevati tudi dosedanje konfliktno situacije v letih 2000, 2001 in 2002 ter v tem smislu razporediti načrtovani odvzem tako, da se posameznim upravljalcem razdeli tudi več medvedov, kot samo enega. Sicer pa, če navedenih razlogov ni, naj LGO in ZGS istemu lovišču ne dodeljmeta odstrela medveda v dveh zaporednih letih. Težišče načrtovanega odvzema naj bo v osrednjem in robnem območju medveda usmerjeno na mlajše, potencialno problematične osebkke. Pisni razdelilnik po loviščih, ki ga izdelata pristojni organ LGO in Zavod za gozdove Slovenije (pristojna območna enota), je za upravljalce lovišč in inšpekcijski nadzor v povezavi z ostalimi določili odločbe obveza.

E) O dodelitvi nerazporejenih medvedov za odstrel, morata skupaj odločiti pristojni organ lovskogojitvenega območja in Zavod za gozdove Slovenije (krajevno pristojna območna

enota), le-ta pa o tem obvestiti Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo RS ter Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (pristojno enoto) in v vsakem primeru posebej utemeljiti svojo odločitev z opisom nastale konfliktna situacije.

- F) Če do konfliktnih situacij v toku lovne dobe ne pride, naj pristojni organ LGO in Zavod za gozdove Slovenije (krajevno pristojna območna enota) v drugi polovici novembra ali začetku decembra mesecu tekočega leta, še nerazporejeni odstrel medvedov dodelita loviščem, kjer je to po njuni presoji za vzdrževanje ravnotežij in usklajenosti najbolj potrebno.
- G) Pogoj za pridobitev odstrela za posamezno lovišče je sodelovanje lovišč pri štetjih oz. drugih oblikah monitoringa, ki jih v sodelovanju izvajata Zavod za gozdove Slovenije in Lovska zveza Slovenije. Lovišče, ki ne izpolnjuje svojih obveznosti pri ugotavljanju številčnosti in sestave populacije medvedov s predpisanimi opazovanji, ter še zlasti tisto, ki ne opravi organiziranih obveznih štetij in ocene številčnosti medvedov in o tem ne pošlje v predpisanem roku pisnega poročila določenim naslovom, nima pravice do odstrela medveda. V kolikor pa mu je odstrel že dodeljen, mu ga morata LGO in ZGS odvzeti in prerazporediti v lovišče, ki obveznosti dosledno izpolnjuje.
- H) Nerealiziran odvzem (odstrel) v posameznem območju se ne prenaša v realizacijo drugega območja.
- I) Predloge za izjemen odstrel medvedov zunaj predvidenih kvot (oz. po njihovi realizaciji) po območjih podaja pristojnim državnim organom na pobudo lokalnih skupnosti, lovskih organizacij in drugih, od države pooblaščen javna institucija - Zavod za gozdove Slovenije in sicer za vsak posamezni primer posebej. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bo na podlagi predloga Zavoda za gozdove Slovenije v teh primerih posredovalo z izrednimi odločbami za odstrel posameznih "problematičnih" medvedov.
- J) O nujnosti izjemnega odstrela zunaj lovne dobe na medveda, v okviru razpoložljivih kvot za posamezna območja, odloča od države pooblaščen državna institucija - Zavod za gozdove Slovenije v sodelovanju s pristojnim organom LGO. O omenjenem ukrepu se predhodno obvesti državne organe pristojne za divjad in lovstvo ter državne organe pristojne za varstvo narave, ki dajejo soglasje k ukrepu.
- K) Odlov živih medvedov za ponovne naselitve se odšteva od števila za odstrel dovoljenih medvedov. Če pride do izgube medveda zaradi delovanja antropogenih dejavnikov (krivolov, pogin, povozi, samoobramba, zastrupitev, itd.) se odšteva od števila za odstrel odobrenih medvedov. Zaradi naravnih razlogov izgubljen medved (pogin) se odšteva od števila za odstrel dovoljenih medvedov.
- L) O vseh ugotovljenih izgubah medvedov ne glede na vzrok njihove smrti, mora lovišče na katerega območju je do najdbe kadavra prišlo, o tem z vsemi potrebnimi podatki obvestiti pristojne naslove (Zavod za gozdove Slovenije, Republiško lovsko inšpekcijo, Zvezo lovskih družin oz. pristojni organ lovskogojitvenega območja), ki jih je potrebno sproti obveščati tudi o odstreljenih medvedih.
- M) Zavod za gozdove Slovenije (krajevno pristojna območna enota) skrbi za natančno evidenco odstrela in izgub, njeno analizo in poročanje pristojnim organom ter službam, izmero izločenih medvedov ter možne prerazporeditve odstrela zaradi konfliktov (iz nerazporejene rezerve za konfliktna situacije) ter doseganja kvote v posamezni težnostni kategoriji. Lovišče, ki ne poskrbi, da si pooblaščen oseba iz območne enote Zavoda za gozdove Slovenije po uplenitvi - še pred izkoženjem - ogleda uplenjenega medveda, da bi

ugotovila, če je medved uplenjen v skladu z odredbo in načrtom lova na medveda, v prihodnje za dve leti izgubi pravico do odstrela medveda. Ista sankcija zadene lovišče, če o uplenitvi medveda z vsemi predpisanimi podatki ne obvesti lovsko gojitvenega območja oziroma njegove zveze lovskih družin v roku do največ 24 ur.

N) Zaradi težavnosti ocene teže medveda pri lovu se dovoli naslednje prekoračitve teže:

- v kategoriji do 100 kg 20% tolerance bruto teže,
- v kategoriji od 100 do 150 kg 15% tolerance bruto teže.

Te tolerance naj ne štejejo za kršitev odredbe in načrta lova na medveda, pač pa morata ZGS in pristojni organ LGO ob izpolnitvi kvote v posamezni težnostni kategoriji takoj izvesti prerazporeditev ali obvestiti upravljalce o koncu lova na medvede v določeni težnostni kategoriji. Omenjeno določilo o težnostnih tolerancah tudi ne velja za izgube, ter v primeru konfliktnih dogodkov.

V kolikor bi prišlo do 10% odstopanj od omenjenih toleranc naj lovišče pavzira naslednje koledarsko leto, če pa bi bila ta odstopanja večja od 10% od omenjenih toleranc, pa naj lovišče pavzira 2 koledarski leti. V obeh primerih pa naj se uplenitelju trofeja tudi trajno odvzame.

O) Način odstrela:

- * **v osrednjem območju** le z visoke preže na krmiščih (za divje prašiče in mrhoviščih). V predelih gostejše naseljenosti ljudi se lahko izvaja kjerkoli z visoke preže.
- * **v robnem območju** praviloma z visokih prež.
- * **v prehodnem območju** naj se odstrel konfliktnih medvedov izvede na vse zakonsko dovoljene načine lova razen pogona. O načinu in času odvzema odloči od države pooblaščen javna institucija (ZGS) ali ekipa (intervencijska ekipa imenovana z odločbo MKGP).
- * **v območju izjemne prisotnosti** naj se odstrel konfliktnih medvedov izvede na vse zakonsko dovoljene načine lova razen pogona. O načinu in času odvzema odloči od države pooblaščen javna institucija (ZGS) ali ekipa (intervencijska ekipa imenovana z odločbo MKGP).

P) Posebno težo pri dodelitvi odstrela je potrebno dati izpolnjevanju določil odredbe in načrta lova na medveda. Vse morebitne kršitve lovišč v zvezi z določili teh dokumentov se obravnavajo po predpisih, poleg tega pa se striktno sankcionirajo s prepovedjo odstrela medveda za lovišče, v katerem je bila storjena kršitev odločbe, za kršitelja osebno pa z odvzemom in trajno zaplembo trofeje, za kar je pristojna lovsko inšpekcija oz. pravosodni organi. Kršitve in iz tega izhajajoče sankcije sta dolžna pri naslednjih odločbah pri razporejanju po loviščih znotraj LGO, upoštevati Zavod za gozdove Slovenije in pristojni organ LGO. Te sankcije ne zadržijo izvršitve odstrela, s katerim preprečujemo "konfliktne" situacije.

Q) Pogoji, ki morajo biti izpolnjeni pri odstrelu medveda

Lovska organizacija, ki upravlja z divjadjo v lovišču, v katerem je odrejen odstrel medveda in lovec, ki mu je ta organizacija odstrel zaupala, sta dolžna zagotoviti:

1. Da bo lov na medveda v osrednjem in robnem območju potekal izključno iz visoke preže.
2. Da bo lovca, ki mu je zaupan odstrel medveda, pri čakanju na preži vedno spremljal lovec z dovolj prakse, ki zna medveda tudi v slabših vidnih okoliščinah ob lunini svetlobi dobro oceniti. Spremljevalec odgovarja, da bo lovec streljal samo na medveda težnostne kategorije, ki je za odstrel dovoljena, da ne pride do odstrela medvedke z istoletnim mladičem, da ne pride do nepremišljenih in tveganih strelav, ki povečujejo možnosti obstrelitve medveda, da v primeru, če kljub odgovorno oddanemu strelu medved ne obleži na nastrelu ali v bližini, zagotovi iskanje

medveda s psom krvoslednikom, ki je svojo uporabnost pri iskanju ranjenega medveda že dokazal v praksi in da v primeru uplenitve poskrbi za pravočasno obveščanje in ustrezno ravnanje z uplenjenim medvedom.

3. Da bosta uplenitelj in lovska organizacija takoj po uplenitvi obvestila za divjad pristojno osebo območnega Zavoda za gozdove Slovenije, ki bo naredila pregled in izmero uplenjenega medveda še pred izkoženjem. Prav tako sta dolžna takoj, največ pa v roku 24 ur po uplenitvi, pisno z vsemi potrebnimi podatki, poročati o odstrelu lovskogojitvenemu območju oziroma njegovi zvezi lovskih družin in Lovski zvezi Slovenije ter pristojni lovski inšpekciji Inšpektorata Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo, lov in ribolov in te naslove obvestiti kam bo medved poslan na prepariranje. Enako obveščanje je obvezno ob najdbi poginulega ali kakorkoli pokončanega medveda.
- R) Lovska zveza Slovenije je dolžna odredbo o dovoljenem odstrelu medvedov in "Načrt lova na medveda" takoj po prejemu posredovati vsem v načrtu naštetim lovskogojitvenim območjem. Lovskogojitvena območja oziroma njihove zveze lovskih družin pa so načrt oziroma izvleček načrta dolžne posredovati vsaki posamezni lovski organizaciji, ki ji je dovoljen odstrel medveda. Lovska organizacija pa je dolžna poskrbeti, da bo vsak lovec, ki mu je zaupan odstrel medveda, dobro seznanjen z določili načrta, še zlasti s pogoji, ki morajo biti izpolnjeni ob odstrelu medveda.
- S) Izpolnjevanje načrta in njegovih določil je dolžna v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije in lovskimi organizacijami nadzorovati republiška inšpekcija za lovstvo in ribištvo. Inšpekcija mora trofejo medveda, za katerega ugotovi, da je uplenjen v nasprotju z določili odredbe in tega načrta, uplenitelju trajno odvzeti.